

וחי בצער גדול (עיין בשו"ת בית נאמן ח"א חאה"ע סימנים א'-ב')¹⁹. ומידי פעם לוקח סיגריה ומעשן, לקיים מה שנאמר "מעלה עשן כל שהוא - רבי" ... אין דבר כזה בעולם. **אתה צריך לקבל משכורת בשיעור שתחיה בצורה מכובדת. ואם אין לך משכורת כזאת, אז שיהיה לך משהו צדדי לחיות בזה, ולא להיות מרמס תחת רגלי הבהמות.** כי אלה בהמות שאינם יודעים מלה בתורה ורומסים אותך. אסור לעשות דבר כזה.

מאה ושלוש שנים מלכות הורדוס

י. ובכן, עוד מעט חנוכה. הרמב"ם בתחילת הלכות חנוכה (פ"ה ה"א) מספר וכותב שבני החשמונאים נלחמו ביוונים וכו', **וחזרה מלכות לישראל למעלה ממאתים שנה.** איך הגיע לזה? הגמרא (עבודה זרה ט' ע"א) אומרת: מאה ושלוש שנים מלכות בית חשמונאי, מאה ושלוש שנים מלכות הורדוס, ואח"כ היה חרבן. הרמב"ם חיבר את שניהם ויצא לו מאתים ושש שנים, וזה מה שכתב "למעלה ממאתים שנה". אמנם יש טוענים שהורדוס חזר בתשובה מכל הרצח שעשה בחכמי ישראל, אבל זו טפשות ובערות, כי הוא לא חזר בתשובה (ודברי התוס' ביבמות דף מ"ה ע"ב צ"ע ג'). הגמרא (בבא בתרא דף ג' ע"ב) אומרת שהורדוס הרג כל חכמי ישראל, והאחרון בבא בן בוטא עיוור לו את העיניים²⁰. שאל אותו: מה התיקון שלי? אמר לו: **אתה כיבית אורו של עולם, כי הרגת את חכמי ישראל, לך תעסוק באורו של עולם, ותבנה את בית המקדש מחדש.** אמנם היה כבר בית המקדש בנוי מימי עזרא הסופר, אבל היה מיושן והוא בנה הכל מחדש²¹. אבל הבנין הזה לא עמד יותר משבעים שנה (הוא גמר את הבנין שלש שנים לפני ספירת הנוצרים, זאת אומרת בשנת שלושת אלפים תשנ"ז), ומקסימום שבעים ושלוש שנים. למה? הסיבה פשוטה מאד, כתוב בדברי הימים א'- (כ"ב ח') שהקב"ה אמר לדוד המלך ע"נ נביא: "דם לרוב שפכת ומלחמות גדולות עשית, לא תבנה בית לשמי, כי דמים רבים שפכת ארצה לפני", "הנה בן נולד לך וגו'" כי שלמה יהיה שמו ושלוש ושקט אתן על ישראל בימיו" (שם פסוק ט'), "הוא יבנה בית לשמי" (שם פסוק י'). אם דוד המלך שעשה מלחמות לשם שמים ושפך דמים של הגוים שבאו לבלע אותנו חנם, ובכל זאת נאמר לו שלא יבנה הבית, אז בן אדם שהרג חכמי ישראל יבנה הבית?! אמנם הוא בנה בנין יפה מאד, אבל הלך הכל. לכן לא מתרצים תירוצים של שטות שחזר בתשובה. ואם באמת ביקש סליחה מהמשפחות של החכמים האלה, וכי נתן פיצויים לכל המשפחות האלה?! ולמה כתבו עליו בני דורו שמת ככלב?! אלא הורדוס היה רשע וכתוב במשלי (י"ט ט"ו) "מצדיק רשע ומרשיע צדיק תועבת ה' גם שניהם". הורדוס הרג את אשתו שהיתה חשמונאית, הרג את שני הבנים שלו שבאו ממנה, והרג כל בני חשמונאי. הגמרא (בבא בתרא שם) אומרת שכל מי שאומר "אני מבני חשמונאי" עבדא הוא. הוא היה רשע ומנוול. לא יעזור כל המכתבים שיכתבו עליו וכל מיני תירוצים לזה, כי כולם הבל וריק.

על מה נענשו בני החשמונאים?

יא. למה קרה כן לחשמונאים שלא נשאר בהם אף אחד? הרמב"ן (בראשית מ"ט י') כתב שכיון שעברו על התורה שאמרה "לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו" (שם), והמלוכה צריכה להיות ביד שבט יהודה, והרי החשמונאים כהנים ומה אתם נכנסים למלוכה?! אמנם גמרתם את העבודה וכל הכבוד לכם, אבל צריך לבוא אחד משבט יהודה שימלוך, ואסור לכם לעשות את זה. ובאמת היו דברים חמורים יותר כי אחרי שלשה דורות זרע החשמונאים התקלקלו לגמרי, נעשו צדוקים ובייתוסים ורשעים, והרגו נפשות מ ישראל. המשנה (סוכה פ"ד מ"ט) אומרת: מעשה וניסך אחד ע"ג רגליו, ורגמוהו כל העם באתרוגיהן. מה היה שם? הצדוקים לא מאמינים בניסוך המים²², וכתוב בספרי

19. אחד שלח לי מכתב, ואמר לי: מה הבעיה בזה? הרי "כל מה שקנתה אשה קנה בעלה" (גיטין ע"ז ע"א ועוד), וא"כ כל מה שהאשה מרויחה הוא יקח את הכל. אבל זה לא נכון כי הוא אומר בכתובה "ואפלח", וכי הוא פלח?

20. אח"כ בא אליו והוא לא ידע שזה הורדוס, ושאל אותו: מה דעתך על המלך האדומי הזה? אמר לו: מה אעשה לו? אמר לו הורדוס: למה לא תקלל אותו? ענה לו: "גם במדעך מלך אל תקלל" (קהלת י"ד כ'), אל תקלל מלך גם במחשבותיך. אמר לו: אבל הוא לא מלך כי לקח את המלוכה בכח. (בזמנו כתבו עליו: "התנגב למלוכה כשועל, מלך כנמר, ומת ככלב"). אמר לו: אבל הוא עשיר, וכתוב "ובחדרי משכבך אל תקלל עשיר" (שם). אמר לו הורדוס: אני הוא, ורציתי לראות מה דעתכם עלי. אם ידעתי שכל חכמי ישראל היו אומרים כמוך בגלל הפסוק הזה, לא הייתי עושה דברים כאלה. אבל עכשיו הרג את כולם.

21. וכ"כ היה יפה הבנין הזה, עד שהגמרא שם אומרת "מי שלא ראה בנין של הורדוס לא ראה בנין יפה מימיו".

22. בגלל שזה לא כתוב בתורה במפורש על סוכות, רק ברמז במלים ונסכיהם ונסכיה כמשפטים שזה ראשי תיבות מים (עיין תענית ב' ע"ב), והם לא מאמינים בזה. אמנם ככה נהגו בעם ישראל מדורי דורות, אבל הם לא מוכנים לקבל את זה.

היום אני אומר ככה לכל הבהורים שקוראים ספר תורה בבית-הכנסת: **אל תזלזלו בעצמכם. אם אדם חושב שיעשה הכל בחנם, זה לא שווה כלום.** בגמרא (בבא קמא פ"ה ע"א) כתוב "אסיא דמגן במגן מגן שוה", רופא שעושה בחנם לא שווה פרוטה. אתה תלמד הרבה ולא יעריכו את זה. צריך ללמוד לכבד את התורה¹⁴. ובפרט בדור כזה שלא יודעים לכבד את התורה. אמנם היה לנו הרב עובדיה ע"ה שהרים קרן התורה, אבל היום אין דבר כזה¹⁵. **לכן אדם צריך לכבד את התורה שלו ולדרוש כסף.** תאמר: כמה אדוני מוכן לשלם? אם יאמר לך פראנק וחצי, תגיד לו: תודה רבה, ותעזוב אותו¹⁶. תכבד את עצמך. **רבי בוגיז סעדון** כתב משפט בערבית "עז רוחך תנעז", כלומר **תכבד את עצמך ותכובד.** אם אתה לא יודע לכבד אל תעבוד בכלל, לך תהיה "נושא אלומותיו" ... אבל הכבוד של התורה מעל הכל. אמנם מי שיש לו פרנסה ורואה שאינו צריך, אין הכי נמי זה ענין שלו (ויש כאלה עושים ככה), אבל לפעמים זה גורם בעיה לאחרים, שיבעטו במי שכן צריך פרנסה¹⁷. לכן צריך לשים לב לזה¹⁸.

צריך לשלם כסף ולכבד את התורה

ט. צריך לדעת שהתורה מכובדת, ולא מזולזלת על חמורים ובהמות, אמנם יש להם "מזל" שהם סוחרים בבטטה... אבל הם צריכים לשלם ולכבד את התורה. אם לא יעשו ככה יסגרו את הגמרות. בזמנו אדם כותב שאלה ותשובה, מביא שנים-שלושה ספרים וכותב "חזי לך" "ומסתבר לך" בלבד, ואילו היום **צריך לפתוח מאה ספרים כדי לפסוק הלכה אחת. וכי הזמן שלו הפקר בשביל שאתם תעשו מה שתרצו! צריכים ללמוד ולשלם ולכבד את התורה.** למה היום צמחו לנו כל ה"באבות" האלה שאינם יודעים בין ימינם לשמאלם? בגלל זה שאין להם פרנסה. היום אברך לומד בכולל ומקבל גרושים ממש, ומשלם בזה חצי או רבע שכירות של הבית שלו. ואח"כ הוא כותב ונשבע בכתובה "אפלח ואזון ואוקיר ואפרנס", אבל הוא לא פלח ולא זן ולא עושה כלום, אלא יושב בכולל

לי מזל, כי באתי למקום של אנשים כאלה באלג'ר, מה נעשה להם?!

14. פעם היה לנו בחור בחו"ל שהיה קורא ספר תורה, והגזבר של בית הכנסת נותן כסף לישיבה, אז כשבא הבחור לדבר איתו אמר לו: "שכר שכרתיך" (בראשית ל' ט"ז), אני כבר שילמתי לישיבה בשבילך. מה הפירוש שכר שכרתיך? וכי הוא עבד שלך? הישיבה זה משהו אחר, והוא משהו אחר. תכבד את הבן אדם. פעם בא אלי אחד מעובד ומכובד, ואמר לי: הבחור שלכם פלוני לא רוצה לקרוא לנו ספר תורה, שאלתי את הבחור: למה אתה לא רוצה? התבייש ולא אמר לי כלום. אח"כ שאלתי אותו: כמה הם נותנים לך? אמר לי: עשרים וחמשה שקלים לשבוע. אמרתי לו: לא מתביישים? **אדם מכין את הפרשה ומדקדק בכל אות ובכל מלה ובכל געיא, והם נותנים לו עבור "במבה" אחת!** היום יש בחורים בנתניה שקוראים ספר תורה ומקבלים חמשת אלפים שקל כל חודש. **צריך לכבד את התורה.**

15. והנה בזמן הבחירות התורה הרצועה ומותר הכל, וכל אחד יכול לכתוב מה שירצה ויגנה ויבזה ויתחצף. אבל יום אחד כל החוצפנים האלה יקבלו את שכרם ממלעלה, ולא ישר מהם פליט שריד. כמה שידברתי בבחירות לא פגעתי בשום תלמיד חכם, ואפילו באנשים פשוטים. אבל בכל זאת אנשים רוצים לפגוע, ומי שפגע - ייפגע. ואני לא מתייחס לדברים שאומרים.

16. פעם באו לישיבה מהביטוח "שלהבת" שקשורים כביכול לתנועת ש"ס, ואמרו שהם מוכנים לשלם לאברכים שלנו שיתנו שיעורים, שאלתי אותם: כמה אתם מוכנים לשלם לשעה? אמרו: שקל אחד! בן פורת יוסף בן פורת עלי עין... הם נותנים שקל שלם... משווגעים, מטורפים, כסילים, בוטרים, קמצנים, אוילים. אם הייתי עז פנים הייתי שובר להם מקל על הראש ומעיק אותם החוצה, לא צריכים את השקל שלכם, **וכי תלמדו חכם נעשה בזוי בעיניכם יותר מבעלי חיים!** אין דבר כזה בעולם.

17. **רבי ציון כהן** ע"ה (בעל ספר שערי ציון) היה אב בית דין בג'רבה, והיה עשיר גדול כי היתה לו חנות שמוכר שם חטה ושעורה וכו', ואילו **רבי כלפון** ע"ה שהיה דיין איתו היה עני. **רבי ציון כל פעם היה דורש מהקהילה תוספת על המשכורת,** ואומר שהיא לא מספיקה. אמרו לו: הרי לא חסר לך כסף, למה אתה כ"כ אוהב כסף? הנה רבי כלפון שאין לו כסף ולא אומר כלום. **כאשר הגיעו החתים סוכות ופסח, רואים מעטפה מלאה כסף נזרקה למשרד של הקהילה.** מי הביא את הכסף הזה? בפסח אליהו הנביא כי עושים "כוס של אליהו" ובסוכות אחד משבעה אושפזין... וככה היה גם בשנים הבאות, ולא יודעים מי מביא את זה. כאשר נפטר רבי ציון נפסק הכסף. **ואז ידעו שהיה עושה את זה בכוונה כדי שיוסיפו לחבירו רבי כלפון,** כי אם היה אומר להם להוסיף לרבי כלפון, היו אומרים לו: הוא לא דורש כלום ואתה דורש בשבילו? לכן אמר להם שהוא דורש בשביל עצמו תוספת כסף, וממילא אם יוסיפו לי יוסיפו גם לשי.

18. היה מקרה כזה ביה"כ אחד בפאריז, **שרבי בוגיז ע"ה** היה הרב שם ולא רצה לבקש כסף (ופעם שהוסיפו כסף לבן שלו הרגיש בזה, כי ראה פריז'דר חדש בבית, וחקר אותו: מאיפה יש לך את זה? אמר לו: הוסיפו לי במשכורת. מיד התקשר למי שהוסיף, ואמר לו: אל תעשה את זה, אם תוסיף עוד אני אפסיק לגמרי את הרבנות שלי, אני עובד בחנם שלא תהיה לי אחריות על הקהילה, וכי מישהו יעשה עבירה זה יהיה על חשבונותי?!). אבל היה לו בחור שכל הזמן עובד איתו, והיה די מימנו חמש עשרה שנה. ואחרי שרבי בוגיז הלך לעולמו, באו ואמרו לו: עכשיו לא נשלם לך כלום, אנחנו נותנים לך את הלחם שלך, "טון פאן" (בצרפתית), ואתה עוד דורש כסף?! והוא היה בצער גדול מזה. פעם ראיתי את הבן של רבי חיים חייקין במדרגות, (שאביו היה תלמיד של הפנץ חיים) ושאלתי אותו: מה כבודו רוצה? אמר לי: רציתי לומר לך שכתבת מכתב עידוד לבחור הזה, והוא היה רודק במכתב שלך, כי היה הולך לשירותים שלושים פעם ביום מהצער שעשוי לו שם. כתבתי לו: אתה לא צריך אותם, הבעט בהם, הם צריכים אותך. אח"כ מצא בית כנסת אחר ששילמו לי כפול ממה שביקש.